

FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ A COMUNITĂȚILOR EDUCATIVE - SECȚIUNEA ROMÂNIA
ONG – UNESCO / CONSILIUL EUROPEI

Str. Banul Udrea 4, bl. G8, sc. 1, ap. 16,
Sector 3, București – ROMÂNIA Cod Poștal : 74292

Pagină web: www.ficeromania.wix.com/ficeromania

E-mail: ficeromania@hotmail.com
fice.romania@yahoo.com

Proiect național de dezbatere și intervenție socială **Adolescenții, încotro?**

Informații despre inițiator

FICE România (Federația Internațională a Comunităților Educative – Secțiunea România)

Adresa: București, str. Banul Udrea, nr.4, bl. G8, sc. 1, ap. 16, sector 3, cod poștal 74292

Nr. de telefon/fax: 021 3300812, 0722 464638

Site: www.ficeromania.wixsite.com/ficeromania

E-mail: fice.romania@yahoo.com

Președinte: Prof. Toma Mareș

Motivarea temei

Mulți dintre adolescenții de astăzi din România, în ciuda succesului, chiar academic, al unora dintre ei (elevi olimpici, de exemplu), nu au proiectate, construite și exprimate repere clare și structuri predictibile pentru propriul viitor civic, profesional sau chiar al evoluției identității lor. Conform teoriei controlului social, elaborată de Travis Hirschi, în 1969, eșecul socializării, constând în absența sau intensitatea scăzută a modelelor parentale, absența scopurilor educaționale și slaba acceptare a validității morale a normelor sociale devine principala cauză a comportamentelor deviante. Cristalizarea tipului de comportament deviant se face în timp dar își are originile în raporturile timpurii ale copilului cu părinții și cu celelalte instanțe de socializare cu care adolescentul este confruntat. O determinantă majoră a acestor structuri comportamentale este dată, în România de astăzi, de fenomenul emigrației părinților, a plecării în căutarea unui loc de muncă mai bun și lăsarea copiilor în grija rudelor sau chiar a vecinilor, în multe cazuri, își pune amprenta atât pe construcția lui educațională și profesională cât și pe procesul de identificare a priorităților în viață, de construire a viitorului.

Famiile formate din părinți cu nivel de instruire și educație mai ridicat favorizează socializarea adolescenților, fapt ce rezultă și din reprezentările clare pe care aceștia le au despre propriul viitor.

Părăsirea timpurie a școlii, definită ca procentul adolescenților care au finalizat cel mult nivelul clasei a opta și care nu mai urmează nicio altă formă de școlarizare sau formare profesională reprezintă una dintre provocările majore la adresa decidenților educaționali din România. Deși rata de părăsire timpurie a școlii a scăzut ușor, de la 19,1%, în 2015, la 18,3% în 2017, obiectivul României în cadrul strategiei Europa 2020 (11,3%) rămâne de neatins. Părăsirea timpurie a școlii are implicații sociale și economice importante și este un factor major care contribuie la excluderea socială ulterioară în viață.

Tinerii care părăsesc prematur școala sunt mai predispuși riscului asociat șomajului sau al celui de a câștiga mai puțin odată ce găsesc un loc de muncă. Estimările legate de competențele necesare în Europa sugerează că, pe viitor, doar 1 din 10 locuri de muncă va putea fi accesat de o persoană care a părăsit timpuriu școala. Iar această problemă generează o serie de costuri individuale, publice și sociale, sub forma unor venituri și a unei creșteri economice mai mici, a

unor venituri fiscale mai reduse și a unor costuri mai ridicate pentru serviciile publice, cum sunt cele din sănătate, justiție și plata prestațiilor sociale.

În contextul declinului rapid al demografiei populaționale, părăsirea timpurie a școlii va compromite perspectivele de creștere pe viitor ale României. România se confruntă și astăzi cu provocări la nivelul populației, care necesită un echilibru între reformele de politică în educație și în economie. Populația României a scăzut semnificativ în ultimele două decenii, din cauza ratei scăzute a nașterilor și a emigrării și îmbătrânește rapid. Dacă se mențin previziunile actuale, numărul total al copiilor de vârstă școlară și al tinerilor va scădea cu 40% până în 2025. În contextul declinului demografic, amploarea fenomenului părăsirii timpurii a școlii relevă faptul că mulți tineri din rândul populației școlare părăsesc sistemul de învățământ fără a deține abilitățile și formarea solicitate pe piața muncii. O dată aflați în incapacitatea de a se angaja, mulți tineri abandonează piața muncii, ceea ce determină scăderea contribuției acestora la creșterea economică a țării.

Mesajul este clar: o țară a cărei rată de părăsire timpurie a școlii este ridicată se va confrunta cu probleme legate de forța de muncă și șomaj, de coeziune socială și de competitivitate slabă în general.

Și numărul de studenți este scăzut sau în scădere în România, în anul universitar 2014-2015 înscriindu-se un număr de 500.000 de noi studenți, la jumătate față de anul 2007-2008 când erau 1.029.855 de studenți, din care mai mult de jumătate (650.247) la universități de stat.

Scăderea numărului de studenți în ultimii ani are cauze multiple. Una dintre ele este ponderea semnificativă a absolvenților de liceu care nu reușesc să ia bacalaureatul și care, din acest motiv, nu se pot înscrie la admiterea într-o universitate. Un alt obstacol este taxa de școlarizare, deloc neglijabilă, dacă nu chiar prohibitivă în multe cazuri (2.000 de euro pe an, de exemplu, la Facultatea de Medicină din București).

România este pe o poziție nefavorabilă și atunci când vine vorba de șomajul în rândul tinerilor. Astfel, potrivit datelor raportate de Institutul de Statistică la Eurostat (biroul de statistică al Comisiei Europene), rata șomajului în rândul tinerilor cu vârste de sub 25 de ani este de 24% în România, peste media europeană de 22,2%. Totuși, situația din România este mai bună decât cea din state precum Spania (cu un șomaj record în rândul tinerilor, de 53%), Grecia (52%) și Croația (45%).

O altă caracteristică deosebit de importantă a adolescenților din toată lumea, de la care nu se puteau dezice nici adolescenții din România, este dată de utilizarea, de ancorarea la mediile online, la mediile virtuale de comunicare.

Adolescenții români petrec, în medie, șapte ore pe zi uitându-se la televizor, ascultând radio sau muzică la căști, navigând pe internet sau dedicându-se jocurilor video, după cum se specifică în primul studiu național referitor la situația adolescenților din România.¹

Potrivit acestei analize, instrumentele social media sunt utilizate mai mult de băieți decât de fete (93% vs. 88%), mai mult de adolescenții din mediul urban decât de către cei din mediul rural (91% față de 77%) și mai mult de cei cu vârsta de peste 14 ani. Din numărul total de adolescenți care au participat la studiu, 93,7% frecventau școala la momentul realizării cercetării (95% fete și 92,3% băieți) iar 1% dintre respondenți lucrau.

De asemenea, în studiu se arată că 96% dintre adolescenți se uită zilnic la televizor, 50% dintre

¹Situația adolescenților din România, Studiul național realizat de UNICEF, Institutul de Științe ale Educației și Centrul de Sociologie Urbană și Regională, 2013

ei petrec peste trei ore pentru această activitate, în loc să socializeze, să învețe, să se joace sau să facă sport. De asemenea, 88% dintre adolescenți utilizează internetul, media fiind de 3,37 ore pe zi.

Adolescenții utilizează în mod frecvent rețelele de socializare, doar 16% dintre respondenți declarând că nu utilizează această formă de relaționare. Peste 50% dintre adolescenții care utilizează rețelele de socializare o fac pentru a fi în contact cu alți tineri/prieteni, pentru a trimite mesaje dar foarte puțini utilizează social media pentru a afla mai multe despre riscurile consumului de alcool sau despre droguri (1%), părerea lor fiind că informațiile găsite pe rețelele de socializare nu sunt foarte fiabile.

Riscurile asociate bolilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV/SIDA sunt mai bine cunoscute de către adolescenții de peste 14 ani și de cei care trăiesc în mediul urban și mai puțin de către adolescenții mai tineri și de către cei care trăiesc în zonele rurale.

Majoritatea adolescenților apelează la părinți sau bunici când au nevoie de ajutor și se mai bazează pe profesori, prieteni sau colegi, însă alte resurse de capital social din viața lor, precum vecinii, serviciile de urgență sau de protecția copilului sunt neaccesate.

Tot din analiza inițiată la nivel național s-a mai constatat că există mari disparități, în acoperirea cu servicii sociale, educaționale și de sănătate, între zonele urbane și zonele rurale și afectate de sărăcie, ONG-urile având un oarecare potențial pentru intervenții eficiente în mediul urban, însă disponibilitatea/prezența lor la nivel local fiind redusă.

Scopul proiectului

Scopul oricărei organizații non-guvernamentale din domeniul protecției copilului este acela de a lua măsuri pentru a determina schimbări politice și decizionale, menite să corijeze și corecteze amplitudinea problemelor sociale majore, iar implicarea inadecvată sau lipsa de implicare în probleme de viitor majore, cum este cea a adolescenților, reprezintă o problemă socială de înscris pe agenda guvernului și a ministerelor de profil.

De aceea, FICE România își propune să inițieze o serie de dezbateri care să aibă ca finalitate conștientizarea și mobilizarea societății civile în abordarea, reducerea și rezolvarea problemelor cu care se confruntă adolescenții în România.

Totodată, scopul proiectului este și de a trage un semnal de alarmă, îndemnând la solidaritate în jurul acestui proiect și responsabilizând toți factorii determinanți în vederea semnării unui *apel* care să se regăsească, cu adevărat, printre prioritățile naționale ale oricărui guvern.

Obiectivele specifice ale proiectului

Printre obiectivele relevante ale proiectului **Adolescenții, încotro?** putem include:

- construirea/structurarea de medii de învățare sigure, incluzive și eficiente;
- asigurarea că toți elevii adolescenți obțin cunoștințe și abilități pentru promovarea unei culturi a păcii, non-violenței, pentru promovarea și acceptarea diferențelor;
- reducerea impactului violenței sociale, în familii, școli și comunități;
- reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență în mediul școlar (bullying);
- dezvoltarea stimei de sine (cu identificarea punctelor forte, cu acceptarea responsabilității propriei persoane, a autovalorizării potențialului social-creativ etc.);
- dezvoltarea și promovarea abilităților de comunicare asertivă (cum să comunicăm cu ceilalți astfel încât să nu-i lezăm, să nu-i jignim, dar să transmitem ceea ce ne deranjează sau nu ne face plăcere);

- educația pentru sănătate (cunoașterea corpului, a bolilor cu transmitere sexuală, a contracepției);
- prevenirea comportamentelor de risc (consum de alcool, tutun, droguri, jocuri de noroc, etc.).

Beneficiarii direcți și indirecti

Beneficiarii direcți sunt preadolescenți și adolescenți, cadre didactice, psihologi și consilieri școlari.

Beneficiari indirecti sunt părinții, școlile, comunitățile locale și alți parteneri sociali etc.

Durata proiectului - perioada februarie - octombrie 2020

Proiectul se derulează în perioada februarie - octombrie 2020 (în perioada februarie-iunie 2020 vor avea loc dezbateri/acțiuni la nivel local, județean/regional iar în perioada septembrie - octombrie 2020 va avea loc, la București, o dezbateră națională cu tema **Adolescenții, încotro?**

Descrierea activităților

- transmiterea informațiilor cu privire la proiectul *Adolescenții, încotro?* către Ministerul Educației și Cercetării și inspectorate școlare, ANDPDCA, DGASPC-uri, MAI, inspectorate de poliție etc.;
- desfășurarea de mese rotunde, work-shop-uri, dezbateri, seminarii, întâlniri ale unor grupuri de adolescenți, părinți cu specialiști (cadre didactice, psihologi, medici, sociologi, asistenți sociali, juriști etc.), conferințe, studii bazate pe cercetări socio-educative de teren, la nivel județean, regional și național;
- organizarea de focus-grupuri cu adolescenți, profesori și consilieri școlari, părinți;
- constituirea de grupuri de suport formate din voluntari (liceeni, profesori, părinți), care să răspundă întrebărilor unor adolescenți pe teme de interes și/sau prestabilite;
- organizarea, la București, în luna perioada septembrie-octombrie 2020, a unei dezbateri naționale în urma căreia să putem identifica modalități/soluții de sprijinire a școlii și familiei în procesul de formare și integrare socială și profesională a tinerilor și adolescenților;
- elaborarea unei lucrări de referință, sub egida FICE România, care va fi publicată într-o editură de prestigiu, la sfârșitul anului 2020.

În cadrul dezbaterilor locale și regionale se pot aborda, fără a fi limitative, o serie de tematici/problematici cum ar fi:

- Adolescentul și adolescența azi: psihologia diferențială a personalității (identitate, valori, modele și stiluri de viață).
- Adolescentul în acțiune - perspectiva instituțiilor, a normelor și valorilor sociale: impact și dinamică reflectate în mediile socio-educative de tip școală, familie, grup, mass-media, alte medii.
- Manifestări ale comportamentelor de risc la adolescenți și tineri: abandonul școlar, consumul de droguri și alte substanțe licite sau ilicite, utilizarea excesivă a computerului, cyberbullying etc.

- *Teenager Empowerment*: crearea unui mediu adecvat pentru dezvoltarea armonioasă (fizică, mentală, socială) a adolescenților, creșterea participării sociale și dezvoltarea comunicării publice responsabile etc.
- Autonomia la vârsta adolescenței. Despărțirea de casă și de părinți. Perspectiva de a fi în mod sănătos pe cont propriu.
- Adolescenții din sistemul de protecție socială sau cu părinții plecați la muncă în străinătate. Studii de caz.
- Impactul evenimentelor negative din viața familiei asupra parcursului școlar și social al adolescenților (divorțul părinților, conflictele intrafamiliale, decesul unui părinte etc.).
- Adolescenții și relațiile interumane. Rolul relațiilor de prietenie, iubire, colaborare etc. în formarea personalității adolescenților.
- Profesiile și locurile de muncă ale viitorului. De la locuri de muncă cu sarcini algoritmice (cu parcurs prestabilit) la locuri de muncă euristice (contexte care necesită experimentare și gândire inovatoare).
- Intrarea adolescenților și tinerilor pe piața muncii. Motivații, oportunități și dificultăți.
- Influența mass-media. Conceptul de fals model. Adolescenți vulnerabili și supereroi.
- Mirajul Vestului. De ce aleg adolescenții români programele de studii în străinătate?
- Adolescenții cu dizabilități: bariere și facilitatori în scopul integrării sociale și pe piața muncii. Studii de caz.
- Analizarea rezultatelor unor studii, statistici și cercetări de teren.

De asemenea, se va analiza și posibilitatea înființării unei platforme online *Adolescenții, încotro?* sau *Confidențial FICE!*, cu scopul de a ajuta adolescenții cu oferte de informații utile și de specialitate, de a facilita interacțiunile acestora și de a oferi ajutor pentru depășirea situațiilor dificile (consum de droguri sau de alte substanțe, dileme specifice adolescenței, consiliere vocațională etc.).

Localizări ale acțiunilor:

București și județele Argeș, Caraș-Severin, Călărași, Constanța, Ialomița, Iași, Neamț, Sibiu, Suceava, Tulcea, Vaslui, Brăila, Galați, Brașov, Dâmbovița, Bacău.

Activități de promovare, mediatizare și diseminare

Informații despre modul de desfășurare a acțiunilor din cadrul dezbaterilor vor fi afișate pe site-ul FICE România și vor fi publicate în revista Tribuna Învățământului precum și în mijloacele mass-media din județele în care se vor desfășura dezbateri.

Parteneri implicați în proiect - descrierea parteneriatului

- Revista **Tribuna Învățământului**, București, Bd. Metalurgiei, nr. 32-44, sector 4, cod poștal 041831, <http://www.tribunainvatamantului.ro>;
- Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopție (ANPDCA), B-dul G-ral Gheorghe Magheru, nr. 7, Sector 1, București, cod poștal 010322, tel: 021315.36.33, 021-315.36.30, 021-310.07.89, Fax: 021-312.74.74, E-mail: office@anpfdc.ro;
- Asociația Comunelor din România (AcoR), cu sediul în București, e-mail acor@acor.ro;

FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ A COMUNITĂȚILOR EDUCATIVE - SECȚIUNEA ROMÂNIA
ONG – UNESCO / CONSILIUL EUROPEI

Str. Banul Udrea 4, bl. G8, sc. 1, ap. 16,
Sector 3, București – ROMÂNIA Cod Poștal : 74292

Pagină web: www.ficeromania.wix.com/ficeromania

E-mail: ficeromania@hotmail.com

fice.romania@yahoo.com

- Agenția Națională Antidrog, B-dul Unirii, nr. 37, bl. A4, Sector 3, București, cod 030823, tel. 021 3233030/21701, 21712, 021 318 4400, fax 021 3166727, e-mail: secretariat@ana.gov.ro.
- Alianța Internațională Antidrog- Strada Academiei nr.35-37, București, <https://www.aia-antidrog.ro>
- Radio România

Colectivul de inițiativă:

- Prof. univ. dr. emerit Ioan Neacșu, Universitatea din București, FPSE -coordonator
- Conf. univ. dr. Gheorghiza Nistor, Universitatea din București, FSAS
- Prof. univ. dr. Roxana Urea, Universitatea din București, FPSE
- Gabriela Crețu, Senat România
- Prof. univ. dr. Sorin Ivan, Universitatea „Titu Maiorescu” București
- Prof. Toma Mareș, președinte FICE România
- Dr. Eugen Simion, DGASPC Neamț
- Florin Antonescu, jurnalist
- Ionel Armeanu-Ștefănică, FICE România, filiala Vaslui
- Dr. Niculina Karacsony, DGASPC Iași
- Manuela Stan, inspector școlar, ISJ Caraș Severin
- Diana Melnic-inspector școlar general adj.ISMB
- Gabriela Postescu, inspector școlar, ISMB
- Florentina Cristea, FICE România, filiala Sector 5 București
- Elena Ulmeanu, DGASPC Călărași
- Iuliana Matei, DGASPC Argeș
- Petre Dinică, DGASPC Constanța,președinte Asociația Directorilor DGASPC
- Mariana Arnautu DGASPC sector 5
- Mariana Gâju, primar, prim-vicepreședinte ACoR
- Dumitru Ivan, primar, comuna Sadu, jud. Sibiu.

Colectivul de inițiativă invită colegial noi voluntari interesați pentru a sprijini eforturile organizatorice și profesionale, spre beneficiul cauzei comune sus- examinate.

Președinte FICE România,
Prof. Toma Mareș